

KRATKA TEORIJA
O PUTOVANJU I PUSTINJI

KRATKA TEORIJA O PUTOVANJU I PUSTINJI

Kristijan Krusat

Sa španskog prevela
Biljana Isailović

Naslov originala
Cristian Crusat:
BREVE TEORÍA DEL VIAJE Y EL DESIERTO

Copyright © Cristian Crusat, 2011
Copyright © 2020. za srpsko izdanje, Heliks
Published by arrangements with Editorial Pre-Textos. All rights reserved.
Translated by arrangement with Silvia Meucci Agenzia Letteraria – Milano.

Izdavač
Heliks

Za izdavača
Brankica Stojanović

Urednik
Bojan Stojanović

Lektor
Aleksandra Dragosavljević

Štampa
Artprint Media, Novi Sad

Tipografija
Janson Text

Prvo izdanje

ISBN: 978-86-6024-042-4

Smederevo, 2020.

www.heliks.rs

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Za Rosio

*Ainsi l'âme va d'un extrême à l'autre,
de l'expansion de sa propre vie à
l'expansion de la vie de tous.*

MARCEL SCHWOB
Coeur double

(...) kao kovitlac od dva zrna peska (...)

HOSE MORENO VILJA
Crvenkapa Hasinta

*Walked hundred miles of desert sun,
to grasp the chance that I'll be gone,
be one with you, yeah.*

KYUSS
Blues for the Red Sun

PARCELE

BUDIM se ošamućen i obliven znojem. S moje leve strane Nola i Hejzel i dalje spavaju, jedna pored druge. Polako primećujem da se vraćaju s pustog mesta gde su se možda srele, pa frkću, pomalo nezainteresovano, štirajući me povremeno, zlonamerno i pakosno, u međunožje.

– Mislim da sam opet sanjao taj san – izgovaram, znajući da je to potpuno nevažno.

Ništa ne vidim. S mukom napuštam naš krevet i one koriste priliku da se rašire i zauzmu moje mesto, kao dve sestre u praznom krevetu svojih roditelja. Ne znam koliko je sati, naslućujem otupelom percepcijom (sve moje neuronske veze u tom trenutku završavaju u sobi za izolaciju, obloženoj debelim pločama plute poput oklopa) da je verovatno reč o onom mrtvom uglu noći između tri i četiri ujutru. Ne trudim se da zakopčam košulju i, lupnuvši se po grudima, zaključujem da je pakla cigareta i dalje na svom mestu.

Nasumice krećem prema vratima kamp prikolice. Čaršavi su razastrti po podu, što je bespotrebno u ovoj

uzavreloj atmosferi. Otkad živimo u pustinji, kolena mi oštro zaškripe i pucketaju čim probam da ustanem. Starim bez ozlojeđenosti; daleko od Ostrva tri milje, crvene žive i azbesta. Zaobilazim svojim uspavanim čulom dodira par čaša na podu, okrznuvši laktom i leđima zidove od linoleuma, plastični sto i stolice. Na trenutak mi se čini da vidim jednu od njih kako sedi na ivici kreveta, prave kičme i ukočenih ramena, kao ispred nekakvog klavira od magle. Ali nije tako. Nikada više neće biti tako.

Ne znam koliko dana nisam video sunce, zatočen u kamp prikolici do zore. Najmanje četiri, od Nolinog plesa ispred lomače od bezubih životinja.

Napolju je spokoj ovog mesta u suprotnosti s mojim uznemirujućim snovima, ispunjenim iznenadnim padovima u prazninu, opustošenim stočnim sajmovima i s članovima moje porodice u sramotnim situacijama. Izlazim u sparnu noć koja oivičava parcelu našeg napuštenog kampa, veličine malog ambara. Poput zardalog rajskeršlusa na starim leviskama 501, noć se otvara preda mnom. Spržena zemlja je sve što postoji. I komarci koji najavljuju nevolju u neprijateljskoj polutami. Protežem noge i krećem prema njušci naše kuće na točkovima, premda još ne vladam rastojanjima. Pre nego što svedem bilans ove noći odlučujem da zapalim cigaretu. Oslanjajući se na još uvek vruću rešetku za ventilaciju, počinjem da nazirem otpatke koji su bačeni na našu kamp prikolicu. Između prostrtog rublja i okačeni o ogledalo retrovizora razbacani su kondomima. Čak su i na parapetu bočnog prozora, zalepljeni za mrežu protiv komaraca. „Upotrebljeni“, pomislim,

dok jednim dahom gasim drvce šibice, na čijoj kutiji piše ARMANDO'S FISH&CHIPS. Brzim perifernim pogledom – iskoristivši tračak svetlosti koji je poticao od još potpuno neugašenog fosfora u mraku – uveravam se da su u ostalim vozilima i kamp prikolicama svetla pogašena. Jedna fosforescentna vena proteže se na horizontu, iznad brda, vododerina i brežuljaka. Okruzi istočno od našeg kampa odjednom su iščezli. Samo se obrisi cisterne za vodu, u dnu pejzaža, ističu u jednoličnom crnilu noći, koja je obavijena atmosferom natopljenom nepodnošljivim smradom goriva i sperme. Toliko je vruće da zamišljam kako plamte buktinje na ovom starom i mračnom južnom nebu.

Sedam na prvi stepenik. Ne mogu a da ne razmišljam o svadi koja se dogodila noćas, o svom ponašanju. Ne odobravam ga. Mučno mi je kad se setim svojih reči: *nije mi potrebno da volim nijednu ženu više, dve su mi dovoljne. Nisam ja nikakav heroj. Hoćete li to shvatiti jednog dana?* Kad sam se vratio, one su spavale razbaškarene po mom krevetu. Pored njih, tu su još i stalne noćne more.

Prolazim žarom cigarete kroz prsten od lateksa na kondomu zalepljenom za kamen u obliku škorpije, užarenom od popodnevnog sunca.

„Ovo je odlična gumiarabika“, pomislim.

Pošto sam savladao mučninu i grč u stomaku, zadržavam se na osećanju krivice zbog svega što se dogodilo noćas: šipražje prepuno sveže, bujne vegetacije koja, u dodiru sa ovim vazduhom oplodenim nevidljivim plamenim jezicima, bukti u meni kao stara crno-bela fotografija pejzaža.

Mrzim ova osećanja, preobražena u glupe noćne more.

– Nemoj im više pridavati značaja, Olivijeri – kaže glas s moje desne strane; neki aseksualni glas, nežan poput srebrne niti na crvenoj pozadini. Ne vidim ništa i zato se plašim, spreman da se sudarim s ko zna kakvom izraslinom. – Bila je to jedna od onih grupa kajunske dece, četvero ili petoro mangupa obrijanih glava.

Nekoliko sekundi pokušavam da prilagodim oči na mrak, a onda nazirem figuru komšinice pored kamp prikolicice s desne strane, odmah pored naše. Čini se da je njeno prisustvo izronilo direktno iz nekog mračnog kutka moje noćne more zbog koje večeras nisam mogao spokojno da zaspim. Takođe me podseća i na ona noćna bića koja su, stalno se skrivajući na raskršćima i granicama, u pustarama i gustim šumama, posebno opasna ako te ugledaju pre nego što ti njih spaziš. Otkad smo stigli u kamp, ona je uvek tu, uvek te prva ugleda. Apsolutno niko ne razgovara s njom. Polako zakopčavam košulju i ustajem, iako je još uvek ne vidim jasno. Levi rukav mi pada kao prazna tuba.

– Da... Dobro večer.

Nola je se veoma plaši, jer je podseća na njenu tetku obolelu od pelagre u Denveru, Kolorado. I Hejzel misli da je „zlokobna kao tegla marmelade na sportskim invalidskim kolicima“.

Ona sedi u stolici za ljuljanje, između kante smrdljivog dizela i neke vrste rikše gde se skrivaju iznemogle životinje i gde će na kraju i umreti. Pošto ne odgovara, kažem:

– Ni vi ne možete da spavate zbog vrućine?

Tanušni snop pokretne svetlosti prelazi preko moje parcele i završava među nogama moje komšinice. Nazirem rep. To je njena odvrtna, zdepasta i kljakava mačka, koja se vraća s gomile đubreta naslaganog ispred našeg doma. Dok joj kora od banane viri sa obe strane njuške, trči da se sakrije iza jednog od četiri betonska bloka na koje se oslanja kamp prikolica moje komšinice: podseća na brod za lov na tune nasukan usred ovog parčeta pustinje u Arizoni, s nepostojećim poštanskim brojem.

– Rekla bih da je ova noć veoma prijatna, zar ne? – pita me s tipičnim južnjačkim akcentom, otežući reči kao što sam čuo da ih izgovaraju neki čobani koji strižu ovce. – Hvala bogu posle vrelog dana.

Slažem se ne znajući šta da joj odgovorim. Navikao sam da se ne slažem sa ženama. Sve je tako mračno... Sećam se da je neko negde plaćao sedam dolara za kilo vune... S vremena na vreme, svaki optički efekat izazvan umorom prati pojava iznenadnih svetlucanja na horizontu: bojažljivi odrazi noževa i sekira koji se umnožavaju na nebu iznad ove pustinje, prazne poput ogromne terase. Nekoliko metara dalje iza moje komšinice, ne vidim ništa.

Razmišljam o jednoj zemlji, nasumice izabranoj, bez ikakvog razloga: o Tunisu. I tamo je pustinja.

– Sad bar niko ne baca đubre na našu prikolicu – kažem, i već sam se pokajao pre nego što sam izgovorio tu rečenicu do kraja. Mada, istina je, svuda oko nas su kondomi, ustajali i uveli život obavijen crnilom noći. – Hoću da kažem...

– Baš. Sve te... *stvari*. Žao mi je.

– Nema veze. Ionako smo odlučili da sutra odemo – kažem, sa željom da skrenem razgovor mada prilično neuspješno. – Hoćete li još dugo ostati ovde? – zvuči previše ispitivački iako to ne želim. Pokušavam da ublažim svoje reči: ponekad zaboravljam na svoje jevrejsko poreklo. – Ne mislim u stolici za ljuljanje, naravno, nego u kampu.

Ništa ne nagoveštava tako nešto. Ili možda ipak nagoveštava: ovi betonski blokovi liče na akcenat dodat njenom životu ili na fusnotu o njemu: „Trajni boravak“. Verovatno ima desetak-petnaest godina više od mene. Možda je napunila sedamdeset, mada ne izgleda tako. Ne mogu to sa sigurnošću da tvrdim, uvek sedi u toj stolici za ljuljanje, poput rekonvalescenta, baš kao i ostali članovi ove zajednice. I uprkos tome, naslućujem njenu čvrstu koštanu strukturu, odličnu, što uvek, u najmanju ruku, prognozira postepeno i dostojanstveno starenje.

– Prilično dugo. Pretpostavljam još prilično dugo.

Ne pitam je ništa više. Mislim da sam čuo jednu od njih dve kako me zove. Možda je Nola i ne može da nađe noćnu posudu. Ili Hejzel, koja je gladna ili joj je muka. *Nije mi potrebno da volim nijednu ženu više, dve su mi dovoljne.* Provirujem unutra i palim drugo drveće iz kutije šibica ARMANDO's, riba i palačinke u podnožju planina Čošak. Sve je mirno. Srećom, jer bi se situacija pogoršala. Veoma polako, zatvaram vrata sa aluminijumskim šarkama na obe strane. Ova tišina (nekakva šuplja tišina, ispražnjena od same sebe, bez posledica i prognoza) pojačava osećaj da je veoma kasno.

– Ne znam da li smo vam smetali – počinjem da se izvinjavam tihim glasom, veoma tihim, bojeći se da ću podići

temperaturu samo svojim glasom. – Ali, ako jesmo, dozvolite da vam kažem da mi je žao... U stvari, svi troje vam se izvinjavamo. Iskrsle su neke nesuglasice.

– Sipate vodu u bure bez dna – kaže, ali ja ne mogu da je vidim.

Ništa ne razumem, naravno.

Zato odlučujem da ne nastavim u tom pravcu.

– Zidovi naše kuće nisu previše debeli, pretpostavljam.

Bure bez dna?

– Nisu – odgovara. Nastaje tajac. – Hoćeš li malo da priđeš? – pita me pre trenutka u kojem ću se osećati zaista neprijatno, a on upravo sad nastupa. – Probudićemo ih ako nastavimo da se dovikujemo.

Ipak, moram da se povinujem očiglednoj istini njenog zaključka. S druge strane, razmišljam, ponovo sam ostao bez sna, još jednu noć. Čini mi se da sam se navikao na naše noćne razgovore: bezlične, anonimne, bespotrebne... Zbunjjuće. Sećam se da sam izvesno vreme živeo sa ženom po imenu Serena koja je bila u stanju da priča do zore. U Oklandu, tačno iznad jednog ekskluzivnog zastupnika automobila. Sve njene priče odnosile su se na irske pabove i zalaske sunca u tim istim irskim pabovima. Dok bih ja klimao glavom slušajući njene priče, i gledao kroz prozor preko hauba automobila, neki potencijalni kupac obarao bi sedište mazde kabriolet, ili bi premeravao prostor za prtljag ružičastim metrom na izvlačenje. U pozadini svega toga bilo je nešto što se obično naziva *vreme*.

Prihvatam njen predlog kao po navici ovih poslednjih dana, poput običnog šahiste koji seda ispred neznanca

– simpatičnog rabina, prilično beznačajnog – i započinje partiju u nekom javnom parku, okružen žučkastim jasenovima i lezbijkama na rolerima koje natučaju ruski. Gasim cigaretu na kamenu u obliku škorprije i ustajem, razmišljajući gde da sednem preko puta nje. Dok stojim, dvoumim se između dela na betonskom bloku koji štrči izvan prikolice, ili na jednu od mojih stolica na rasklapanje ili na tvrdu zemlju. Kapi znoja koje mi vise s trepavica nude mi sliku ne pejzaža nego odraza predimenzioniranog i anamorfnog pejzaža, kao kada se primaknemo srebrnkastoj površini ukrasne kugle koja visi na božičnoj jelci. Najzad krećem, pokušavajući da koliko mogu udaljim od svojih obamrlih sposobnosti konačnu odluku. To je glupost, ali mi prija dok ispitujem osećanja koja se granice sa osećajem krivice. Ne primećujem dve konzerve osvežavajućeg pića pa se nekoliko puta saplicem o njih. Gubim ravnotežu i ramenom se naslanjam na nešto, ne znam šta. Mislim da ona gleda u drugom pravcu da mi ne bi bilo neprijatno. Mačka je zacijukala kao da je pacov, jer zaključuje da sam pretnja. Na kraju sedam, a to sam znao od prvog trenutka, na jedan od betonskih blokova, onaj najbliži našoj parceli, iako se odatle oseća smrad tople sperme i vide rojevi insekata koji lepršaju oko nje. Moje noge su prilično duge. Položaj koji zauzمام je, da tako kažem, prilično neprirodan. Pošto je naš red jedan od najviših u kampu, nazirem kosi niz krovnih prozora, solarne panele i metalne šarke koje se slivaju u neonski luk u obliku volovskih rogova čija svetlost isijava mali oblak prašine, udaljen oko sto metara. Oko nas je ograda od žice. Izvan nje (ponovo to kažem, bez

najmanje zainteresovanosti ili zbunjenosti) nema ničeg. Ne bih mogao da zamislim ništavilo, zaista.

– Primetila sam da su vrlo nervozne – kaže.

Pre nego što bilo šta odgovorim, prihvatam da mi je to sudbina, ove noći. Da opet razgovaram s njom, usred ove tame, kondoma, ove vreline, bureta bez dna... Na trenutak, zaboravljam ružan san: moj otac galopira u mraku na sapima ponija u starom vašarskom karuselu, uprtivši bocu s kiseonikom; odjednom, pada niz spiralu praznine, držeći se za bezobličnu kitu životinje, koja više nije od kartona. Sasvim je očigledno, ovi snovi su moj mali doprinos prirodi jevrejskog osećaja krivice, sad kad sam se setio svog porekla. Na zemlju ispred sebe između raširenih nogu pljujem prašinu od koje mi usne pucaju iz sekunde u sekundu. Na betonskom bloku preko puta mene, mačka je počela da ispušta potmule zvuke pretnje. Prodorno gleda u moj levi rukav, koji landara jer se neprestano pomeram. Tada palim drvce šibice s ciljem da tačno odredim gde se nalazi ta životinja ne bih li je odvratio od njenih namera štetnih po moje zdravlje, dok povlačim poslednji dim još jedne cigarete.

– To je Hejzel. Užasno je nervira naša situacija u kampu – kažem.

– Sve se čulo, Olivijeri. Mislim da nema potrebe.

– Naravno da je to razlog – odgovaram praveći se da sam uvređen. – Samo treba videti našu parcelu... Nola... čak ni ne...

– Nola?

– Pčelarska maska, visoka, plavuša. Veoma mlada...

– Nisam preterano radoznala, ali galama se čula do Vest Tusona. Mislim da je cela oblast s poštanskim brojem 6026 sigurno sve čula. Sem toga, dovoljno je samo pogledati na šta liči parcela... Koliko je đubreta... – Sve vreme motrim na mačku i njenu poziciju, pa stičem utisak kao da mi *ona* govori, da reči izlaze između njenih brkova. – Ne prestaje da se smanjuje, kao ni bes te Rejčel o kojoj mi pričaš...

– HEJZEL – vičem, ništa ne shvatajući. Ako se mačka još malo približi, šutnuću je ili ću gađati opuškom njene romboidne mrežnjače. – Je li bolesna, ima li neku bolest?

– Čestitam.

– ...?

– Čestitam. Vrlo su zgodne. Mogu to da kažem jer obično idu gole...

– Da, hvala.

– A ti si već star i imaš samo jednu ruku...

– Uostalom...

– Sledeći put obavezno zatvorite vrata.

– ...

– Čemu služi ono što Nola nosi na glavi? – dodaje, kao što sam očekivao, *opet*.

Da nije bio mrak mislim da bih se uvredio. Umesto toga, imam osećaj da razgovaram sa samom pustinjom, da uspešno verbalizujem svoje trenutne osećaje, što mi u stvari pomaže da se osećam bolje.

– Zaštita od zračenja. Elektricitet, električne mreže, dalekovodi i kamuflirani odašiljači, sve je to iscrpljuje.

– Na svu sreću, mačka je odlučila da odustane od svog

neprijateljstva; mačka koja se, sem toga, doslovno hrani našom brukom. – Najgori su mobilni telefoni.

Nešto smireniji, sad kad mi životinja više ne preti, ponovo joj objašnjavam da smo ovde, između ostalog, i zato što je ovo jedno od onih čudnih mesta gde još uvek nema telefonske pokrivenosti, jedva tri kvadratna kilometra jugozapadno od nedodije. Čudna mesta na kojima živimo, privremeno. *Nisam ja nikakav heroj*. Ni ja nisam u stanju da odredim poreklo, da označim početak svega ovog. Govorim joj da takođe nemamo ni televizor, ni radio, ni telefone, ni kompjuter, ni gomilu drugih stvari koje uništavaju Nolin nervni sistem, pa samim tim i Hejzelin i moj. Očigledno, i ona i ostali stanovnici kampa – od kojih je većina bolesna od pohlepe, bede i side, što udvostručuje ozbiljnost njihove profilaktičke povrede – takođe nemaju nikakvu komunikaciju sa spoljnim svetom, mada se čini da to nije protiv njene volje. Nama je potreban samo benzin i neko mesto bez telefonske pokrivenosti pa da nastavimo dalje putovanje.

Čim sam joj sve to obrazložio, ona se uljudno izvini pa ustade iz stolice za ljuljanje, polako i s mukom. Prvi put mogu da vidim celo njeno telo. I prilično izbliza. Obično ja prvi napuštam naše razgovore, istovetne iz noći u noć: svaki put ista priča o gomili đubreta, o Hejzelinoj i Nolinjoj lepoti, o ljubavi koju mi iskazuju jer ne znaju šta će s njom, o poreklu naše nomadske ekipe koja beži daleko od električne struje... Možda zato ne daje nijedan podatak o sebi. Iščezla je, i ne znam da li s njom, ponovo, i njeno kristalno pamćenje. Da li sam ja prvi žitelj kampa koji je

tako vidi? Ona je osrednje visine i njena koštana struktura, zaista, deluje prilično čvrsto. Samim tim, njena krhkost potiče iz drugog dela njenog tela: iznutra, iz nekog skrivenog kutka njenog bića. Možda zbog blizine smrti?, pitam se bez razloga. Ne znam šta je uzrok njene očigledne slabosti: temperamentna je, magnetična, mogu da je osetim, i (premda me vrućina i iscrpljenost savladavaju) ne mogu da pobegnem od nje i njene mimetičke volje. Dan za danom slede iste gestikulacije i razgovori. Kakva je to volja koja daje snage takvom parališućem ponašanju? I zašto ovde, među ovim bednim ljudima, zatočenim usred pustinje? (Smrad je odvratan i nada je iščezla.) Pomislim, bez bojazni da ću pogrešiti, ona bar nije bolesna, za razliku od ostatka naše zajednice. Zašto? Njeni ručni zglobovi to pokazuju. Prvi znaci neke bolesti uvek se primećuju na ručnim zglobovima: postaju krhki, lomni, veoma bleđi... Beskrvne ribe koje uhvaćene u mreži mlate repom. Ali ona nije takva. U stvari, iz sekunde u sekund ona mi izgleda sve mlađe i mlađe. Čist sadašnji trenutak. Ta žena je gospodarica svog prostora u svetu, nesalomiva pred sudbinom, na mnoge načine: nije, poput mene, osuđena da sipa vodu u bure bez dna. Dok se penje stepenicama u svoju kamp prikolicu, posmatram njena stopala, bedra, dugu sedu kosu koja joj se nestašno spušta do struka, kao kosa prijateljice koju si upravo ponovo sreo posle mnogo vremena (dok držiš njenu neprepoznatljivu fotografiju na kartonu kise-log mleka). Nije upalila nikakvu lampu, pa ne mogu da vidim šta radi unutra.

Oko kampa još uvek mogu da se vide ulazi u stare bun-
kere straha. Dok smo ubijali vreme ovih dana, rešio sam
da ih ispitam sa ozbiljnom pažnjom koja se obično ispo-
ljava prilikom poseta drevnim lokalitetima Mesopotamije
ili Kipra. Sudeći po onom što sam otkrio, u njih su se
kasnije uselili umetnici i preuredili ih u podzemne ateljee:
vajari konstruktivisti čiji su roditelji zamenili Njujork za
neko mesto na Srednjem zapadu gde su mogli da izvuku
korist iz svojih nekretnina. Tako stvari za sada stoje. I ona
je jedina osoba koja me zove Olivijeri.

Koristim njeno kratko odsustvo da razmišljam o onom
što mi je rekla i da protegnem noge, koje me bole zbog
neudobnog položaja. Prilazim kamp prikolici, zaobilazeći
ljuske, kondome i poneki uložak. Ništa ne čujem. Udaram
vrhom kožnih čizama točkove, stvarajući majušni kovitlac
prašine oko članaka. Ona ne sipa vodu u bure bez dna.
Ona misli da je voda. *Možete li to shvatiti jednog dana?* Pada
mi na pamet da upalim motor svoje prikolice i da ovog
časa odem, usred noći, s njima usnulim i s komšinicom
takođe; bio bi to herojski čin, ali samo naizgled. Čim sam
pomislio na tu mogućnost, odjednom mi je iskrsao okupan
svetlošću ringišpil na kojem se moj otac vozi svake noći
otkad smo ovde. Svetiljke koje se nalaze na obodu rotira-
juće ploče na kojoj je karusel postepeno se pale, stvarajući
ispod nogu svake životinje mrežu jednoličnih senki iznad
kojih trepere očevi pokreti i boca s kiseonikom. Njegov
poni – samo on nije od kartona – piški njegov bol, zaka-
čen za karusel *ružičastim* kanapom od sintetičkog vlakna

oko vrata. Iz njega će isteći toliko tečnosti da će se lokva prelivati i izazvati kratak spoj. Sve ponovo postaje crno: ali izgleda da se, ovoga puta, moj otac spasao praznine. (To me neizmerno opušta: s obzirom na moje godine, ja sam *stariji* od njega, tako da je moja dužnost da ga zaštitim.) Nasmehio mi se duboko iznutra. Dok se vraćam nazad ka kamp prikolici moje komšinice, prilično spokojan jer sam zaštitio oca, mrmljam nešto kako bih mački privukao pažnju. Ona mi prilazi iz svoje jazbine iza rikše, i svojom slabašnom kičmom češe se o moje noge.

– Sad smo prijatelji? – šapućem.

Voleo bih da joj izrešetam genitalije sačmarom... U međuvremenu, komšinica se vratila i opet sela u stolicu za ljuljanje. Idem ka njoj, zauzimam mesto na istom beton-skom bloku kao i malopre. Nova fosforescentna vena upravo je minula nebom, tako da je horizont koji posmatram, u jednoj dugoj sekundi, na trenutak postao kamera opskura.

– Mislim da znam šta želite da kažete sa onim *sipati vodu u bure bez dna*.

Nešto se pomera ispod njenih nogu.

– Stvarno? Baš se radujem, mnogo se radujem – odgovara raspoloženo.

– Da, da, istina je – kažem joj. I blago je napadam, postavljam joj beznačajnu zasedu; nisam u stanju da zaustavim vatru pritajene euforije koja me obuzima od glave do pete zbog tog otkrića. „Sipati vodu u bure bez dna.“ To sigurno ima veze s *vremenom* u kojem živimo. Očigledno, njeno vreme ne protiče, iznova i iznova se ponavlja.

– Stalno provodite noći u stolici za ljuljanje? – pitam.
– Nikada ne spavate, dođavola?

Uostalom, ovo je naša poslednja noć ovde i ja sipam, nikada ne prestajem da sipam vodu. Danju i noću. Ona je to rekla. Moj otac se, svakog jutra, nadnosi nad ponorom sa onog starog ringišpila koji mi pokreće noćne more, iako sam ga danas zaštitio.

Ona ne odgovara. Ne mislim da sam je uvredio. Proći će nekoliko sekundi dok neko od nas dvoje opet ne progovori. Nastala tišina nije neprijatna, i ja se u tom trenutku pitam: ko je ta žena koja me poznaje i otkud me poznaje? Ta tišina je, jednostavno, tišina pustinje *bez dna*. Svako bi trebalo da je upozna.

Do sada nisam povezivao odsustvo moje komšinice s bilo kakvim spoljnim, konkretnim uzrokom. Možda je ušla da bi odšrafila ortopedsku nogu, ili da bi povratila ugrušak krvi kao teleće srce, koji može da je uguši ako ga ne izbaci. Ili možda čuva pištolj u nekoj skrivenoj fioci i danas će me, konačno, ubiti. Ne znam zašto sam opsednut njenim zagonetnim zdravstvenim stanjem. Takođe mislim da sam video jednu senku koja je provirila iz njene prikolice. Mušku senku, koja je proletela, povijena, nalik na ugljenisanu grimasu, sličnu zagorelom belancetu prženog jajeta. „Uh“, razmišljam, „ovo je zaista nešto novo.“ Ali sada nije važno. Odjednom shvatam šta je u stvari otišla da uradi, jer jedini razlog leži u mračnoj unutrašnjosti njene kamp prikolice. Odavno nisam slušao muziku, pošto sam daleko od bilo kakvog električnog aparata i antena, tako da u prvi mah ne prepoznajem uzrok svoje zapanjenosti.

Ona se čuje već nekoliko minuta, veoma je tiha, kao uspa-vanka iz polutame koja preplavljuje sve obrise horizonta. Moja komšinica miluje svoju debelu, kljakavu mačku, dok pažljivo sluša melodiju koja kao da upozorava na taj tanani trenutak u kojem se muzika spušta na svako zrno peska, na svaki žbun oko džamije, poput pčele koja sama oprašuje ogromno, mirisno polje ljubičica. Liči na nežnu blagotvornu kišu koja titra u vazduhu, od koje je uzdrhtao ovaj kamp elektronskih parijskih, suv i grub. Otkrivam prisustvo te muške figure koja me posmatra i potom beži, ne znam ko je, ali do mene počinje da stiže smrad govana. Ne mogu da se setim poslednjeg muzičkog aparata koji sam imao... njegove marke, da li je imao CD plejer ili radio-kasetofon, da li sam ga kupio u Singapuru ili Pensilvaniji, sa Serenom, Šeri ili Svetlanom, ili nekom drugom, pre nego što sam počeo da živim sa Hejzel i Nolom, daleko od svakog zračenja... Čak ne znam ni o kojoj vrsti muzike je reč. Odnosno, ja je ne prepoznajem, iako ona čini da sve izgleda veoma stvarno. Tužna je i vesela u isto vreme, i utešna i nepresušna. Nekoliko škorpija mota se oko nas, i postaju neobična, opasna publika. Njihove senke na pesku stvaraju nedokučivu shemu. Preteći mozaik.

Moram da se vratim, ne mogu više da ostanem ovde. Jasno je da me je komšinica već zaboravila. S namerom da izgladim mali nesporazum sa svojom okolinom, palim novu cigaretu dok posmatram zoru koja ponovo počinje da zagreva horizont.

Do viđenja, promrmljao sam u znak pozdrava.

I ustajem i odlazim prema svojoj parceli.

Ne znam razlog. Međutim, dok se vraćam u našu kamp prikolicu, muzika – melodija, razmišljam, bliska „metamfetaminskom bluzu“ – podstiče me da zamišljam pesmu poslednjeg čoveka na zemnom šaru: on prihvata tu izuzetnu okolnost, hoda nekoliko metara, posmatra đon svojih cipela, možda uplaši neko biće nalik na muvu ili iščupa dlaku iz mladeža pored desne bradavice. To je sva tehnologija koja je opstala. Posle mnogo vremena, posmatra vlastito telo. Nastavlja da hoda između svetlucavih odblesaka, slomljenih ogledala i sitnih čestica peska i pepela. Zna da se pretvara u pepeo, iz minuta u minut, i da je to veličanstveno. Malo kasnije seda. Poslednji čovek na Zemlji, sedi. Toplota je nestala s površine. Nema odjeka, ili je on sve što postoji. Pre nego što zapeva poslednji put pomišlja na svog oca tog zimskog popodneva, na snažne ruke svoga oca koji ga podiže uvis prema utrnuloj svetlosti sumraka, i mnogo dalje od nje: ka toj jedinoj svetlosti boje mokraćé čija je krivica ogromna.